

25116

Seat No. _____

M. Ed. Examination

April / May – 2003

Educational Measurement & Evaluation

Time : 3 Hours]

[Total Marks :

- સૂચના : (૧) પ્રશ્નો કાળજીપૂર્વક વાંચો અને તમારા ઉત્તર મુદ્દાસર લખો.
(૨) અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.
(૩) બંને વિભાગોના ઉત્તરો અલગ-અલગ ઉત્તરવહીમાં લખો.

વિભાગ – ૧

- ૧ (અ) અને (બ) એમ બંનેના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં લખો :
(અ) મૂલ્યાંકન એટલે શું ? શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. ૧૫

અથવા

- (અ) વલણ એટલે શું ? વલણ માપદંડ તૈયાર કરવાની થર્સ્ટનની પદ્ધતિ ૧૫
સમજાવો.
(બ) કસોટીની વિશ્વસનીયતા એટલે શું ? કસોટીની વિશ્વસનીયતા નક્કી ૧૫
કરવાની (૧) કસોટી-પુનઃકસોટી પદ્ધતિ અને (૨) અર્ધ-વિચ્છેદ પદ્ધતિઓ
સમજાવો.

અથવા

- (બ) રસ એટલે શું ? સ્ટ્રોંગ-કેમ્પબેલની રસસંશોધિની વર્ણવો. ૧૫

- ૨ નીચેના પૈકી કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૨૦
૧૫૦ શબ્દોમાં લખો :

- (ક) સામાજિકતામિતિ એટલે શું ? સામાજિક રેખાંકનના વિવિધ ઉપયોગો લખો.
(ખ) વ્યક્તિત્વ માપનમાં પરિસ્થિતિ કસોટીઓ કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?
(ગ) અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નોની મુખ્ય મર્યાદાઓ જણાવો.
(ઘ) શાળામાં મૂલ્યાંકનની અગત્ય સમજાવો.
(ચ) શાળામાં વિદ્યાર્થીઓની અભિપ્રેરણા કઈ રીતે વધારી શકાય ?
(છ) Q-sort પ્રવિધિ એટલે શું ? તેની રચના કેવી રીતે કરશો ?
(જ) પ્રમાણિત કસોટીનાં લક્ષણો જણાવો.

25116]

1

[Contd...

વિભાગ – ૨

૩ નીચેના પૈકી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૪૦૦ ૨૦ શબ્દોમાં લખો :

- (ક) બ્લૂમની ટેક્ષોનોમી અનુસાર જ્ઞાનાત્મક ક્ષેત્રના હેતુઓ સમજાવો.
- (ખ) નીચેના મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખી નિબંધ-પ્રશ્નો અને અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નોની તુલના કરો :
 - (૧) મૂલ્યાંકનની વિશ્વસનીયતા
 - (૨) અભ્યાસક્રમનું આવરણ
 - (૩) શિક્ષકનો વ્યાવસાયિક વિકાસ.
- (ગ) ઓળખયાદી એટલે શું ? તે કમમાપદંડ કરતાં કઈ રીતે જુદી છે ? વિદ્યાર્થીઓની સામાજિકતાના વિકાસનું માપન કરવા માટે એક ઓળખ યાદી રચો.

૪ નીચેના પૈકી કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૩૦ ૨૫૦ શબ્દોમાં લખો :

- (ક) પ્રસંગ નોંધ એટલે શું ? તેના ઉપયોગો જણાવો તે તૈયાર કરતી વખતે કઈ કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ ?
- (ખ) 'પ્રોફાઇલ' એટલે શું ? તેમાં કઈ કઈ બાબતો નોંધવામાં આવે છે ?
- (ગ) શાળામાં બુદ્ધિમાપન કસોટીઓનો ઉપયોગ કરવામાં કઈ કઈ મુશ્કેલીઓ નડે છે ?
- (ઘ) વ્યક્તિ માપન માટેની શેરશેકની શાહીના ડાઘાની કસોટી વર્ણવો.
- (ચ) વાલી-શિક્ષક સંમેલનનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- (ઝ) સારા ટેસ્ટિંગ પ્રોગ્રામનાં લક્ષણો વર્ણવો.
- (જ) હેતુઓ વ્યાખ્યાયિત કરવાની આવશ્યકતા સમજાવો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Read the questions carefully and write answers precisely.
- (2) Marks will be deducted for irrelevant matter.
- (3) Answers to the two sections should be written **separate** answer books.

SECTION - I

1 Answer (a) and (b) both. Each answer should be in about 750 words :

- (a) What is 'Evaluation' ? Explain various types of educational evaluation. **15**

OR

- (a) What is 'attitude' ? Explain Thurstone's method of constructing the attitude scale. **15**
- (b) What is the reliability of the test ? Explain **15**
(i) Test-retest method and (2) split-half method of establishing the reliability.

OR

- (b) What is 'Interest' ? Describe Strong-Campbell Interest Inventory. **15**

2 Answer any **five** of the following questions. Each answer should be in about **150** words :

- (a) What is 'sociometry' ? Mention various uses of a sociogram.
- (b) How are the situational tests useful in personality measurement ?
- (c) Mention major limitations of objective type questions.
- (d) Explain the importance of evaluation in schools.
- (e) How can we increase students' motivation ?
- (f) What is 'Q-sort technique' ? How will you prepare it ?
- (g) Mention the characteristics of a standardized test.

SECTION - II

- 3** Answer any **two** of the following questions. Each answer should be in about **400** words : **20**
- (a) Explain the objectives of the cognitive domain according to Bloom's taxonomy.
 - (b) Compare the Essay-type questions to the objective-type questions keeping in view the following points :
 - (i) Reliability of evaluation
 - (ii) Coverage of the content
 - (iii) Teacher's professional development.
 - (c) What is 'check-list' ? How does it differ from Rating-scale ? Prepare a check-list for measurement of students sociability.
- 4** Answer any **five** of the following questions. Each answer should be in about **250** words : **30**
- (a) What is the anecdotal record ? Mention its uses,. What points would you keep in view while preparing the same ?
 - (b) What is profile ? Which points are recorded in it ?
 - (c) What type of difficulties teachers face while using Intelligence tests in schools ?
 - (d) Describe Rorschach Ink-blot test of personality measurement.
 - (e) Clarify the importance of Parent-Teachers Conference.
 - (f) Describe the characteristics of a good testing programme.
 - (g) Explain the importance of defining the objectives.
-